

Letokruhy -tapiserie

Bakalářská práce

Studijní program: B3107 - Textil
Studijní obor: 3107R006 - Textilní a oděvní návrhářství
Autor práce: **Tereza Krnáčová**
Vedoucí práce: doc. ak. mal. Svatoslav Krotký

Annual ring - tapestry

Bachelor thesis

Studyprogramme: B3107 - Textil
Studybranch: 3107R006 - Textile and Fashion Design - Textile and fashion design
(Liberec)

Author: **Tereza Krnáčová**
Supervisor: doc. ak. mal. Svatoslav Krotký

Zadání bakalářské práce

Letokruhy – tapiserie

Jméno a příjmení: Tereza Krnáčová
Osobní číslo: T16000194
Studijní program: B3107 Textil
Studijní obor: Textilní a oděvní návrhářství
Zadávající katedra: Katedra designu
Akademický rok: 2018/2019

Zásady pro vypracování:

1. Inspirační zdroje – rodina, letokruhy.
2. Návrhy a skici tapiserie.
3. Zkouška materiálu a vazby.
4. Realizace tapiserie.
5. Fotodokumentace.

Rozsah pracovní zprávy:

25 s.

Forma zpracování práce:

tiskem

Základní údaje o práci

Seznam odborné literatury:

WOLFOVA, Eva. ARSNEJEVOVÁ, Zuzana. Tkani. Brno: CP Books, 2005. ISBN 80-251-0301-3

STANKOVÁ, Jitka. BARAN, Ludvík. Tradiční textilní techniky. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2035-7

Vedoucí práce:

doc. ak. mal. Svatoslav Krotký
Katedra designu

Datum zadání práce:

5. října 2018

Předpokládaný termín odevzdání:

18. dubna 2019

Ing. Jana Drašarová, Ph.D.
děkanka

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci 5. listopadu 2018

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

17. 4. 2019

Tereza Krnáčová

Poděkování

V první řadě bych chtěla poděkovat Doc. Ak. Mal. Svatoslavovi Krotkému ak. mal. za ochotu a pomoc při každé nesrovnalosti, která během práce nastala. Děkuji patří Mgr. Art. Zuzane Veselej za poskytování užitečných rad. Oběma také patří veliké děkuji za vedení ateliéru během celého studia. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat mé rodině a kamarádům, kteří při mně stojí a morálně mě podporují.

Anotace

Bakalářská práce poukazuje na propojení dvou témat, rodina a letokruhy a jejich následné zpracování do tkané kompozice. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje zamyšlení se nad generacemi v rodině a obecnou funkcí rodiny. Následuje rešerši o letokruzích, interiérovém designu a bytových doplňcích. Sběrání informací o tkaní, tapisériích a jejich funkci. Praktická část obsahuje postupný vývoj práce. Od skic a návrhů, přes vytvoření rámu, natažení osnovy až po výběr vazby pro výslednou práci. Následnou realizaci a fotodokumentaci. Cílem bakalářské práce je vytvoření prostorové kompozice jako dekorace do interiéru.

Klíčová slova: rodina, letokruhy, tapiserie

Annotation

Bachelor thesis points out towards the connection between two themes - family and annual rings which are further implemented into weaved composition. The thesis is divided into practical and theoretical sections. Aim of theoretical part is to elaborate the general logic behind the function of a family and to reflect generational differences. Furthermore, theoretical passage researchs information related to year rings, interior design and furnishings. Lastly, final chapters of a theoretical section collect general information related to functions of tapestry and weaving. Practical part shows the gradual progress of the thesis from the initial drafts, through the creation of the frame, twine stretching, up to selection of a structure for the final handiwork. Realization of the final work together with fotodocumentary. The aim of the bachelor thesis is to create a spatial composition which will act as an interior decoration.

Keywords: family, annual rings, tapestry

OBSAH

1. ÚVOD	7
2. REŠERŠNÁ ČASŤ.....	8
2.1 Inšpiračné zdroje.....	8
2.1.1 <i>Rodina</i>	8
2.1.2 <i>Rodokmeň</i>	9
2.1.3 <i>Letokruhy</i>	10
2.2 História tkania.....	13
2.3 Tapiséria.....	15
2.3.1 <i>Tvorba tapisérie</i>	15
2.3.2 <i>Väzbová, reliéfna, súčasná tapiséria a ich použitie</i>	15
2.4 Základné väzby.....	17
2.4.1 <i>Plátňová väzba</i>	17
2.4.2 <i>Keprová väzba</i>	18
2.4.3 <i>Atlasová väzba</i>	18
2.5 Farby v interiéri a interiérové doplnky	19
3. PRAKTICKÁ ČASŤ.....	25
3.1 Vízia.....	25
3.2 Tvorba návrhov.....	25
3.3 Príprava pre tkanie.....	27
3.3.1 <i>Zhotovenie rámu a šablón</i>	27
3.3.2 <i>Farebnosť</i>	27
3.3.3 <i>Použitý materiál a väzby</i>	28
3.4 Realizácia prvého dielu.....	29
3.4.1 <i>Neočakávané chyby</i>	30
3.5 Finálna realizácia.....	31
3.6 Dokončovacie práce.....	39
3.7 Inštalácia.....	40
4. ZÁVER.....	41
5. POUŽITÉ ZDROJE.....	41

1. ÚVOD

Moja prvá myšlienka pri výbere bakalárskej práce bola vytvoriť objekt, ktorý bude mať pre mňa ako osobu význam. Chcem vytvoriť niečo, čo ma prinúti zamyslieť sa nad tým, čo mám a čo je v živote naozaj dôležité. Som človek, ktorý je veľmi empatický a záleží mu na slovách, ktoré počúva od iných, na pocitoch a na každej jednej maličkosti. Veľmi často nad všetkým premýšľam, avšak len nad vecami, ktoré sú vlastne úplne nepodstatné. Ale čo tak sa zamyslieť nad niečím dôležitejším. A to je rodina, rodinné vzťahy, kto bol môj prastarý otec, aký mal zdravotný stav, čo robil alebo len čo a koho mal vo svojom živote rád. Chcela by som sa zamyslieť nad tým, čo všetko mi rodina dáva a poskytuje. A to je láska, dôvera, podpora, odvaha, pochopenie, súdržnosť, a mnohé ďalšie. Vo svojej bakalárskej práci by som to chcela spojiť s témou letokruhy. Letokruhy samé o sebe sú veľmi fascinujúce, hlavne keď si predstavíme čo všetko sa z nich dá vyzistiť. Každý kruh na letokruhoch znázorňuje jedno vegetačné obdobie. Z každého stromu môžeme vyzistiť čo zažil a čím všetkým si prešiel. Prišlo mi veľmi zaujímavé tieto témy prepojiť, pretože si myslím, že majú veľa spoločného. Mojim cieľom bude vytvoriť 5 kusov tkaniny v rôznych tvaroch, ktoré budú po spojení vytvárať celok. Prečo 5 kusov? Pretože každý kus bude predstavovať jedného člena mojej rodiny. Každý kus bude iný, pretože každý člen rodiny je iný, má iné myšlienky, iné poslanie, každého baví niečo iné a každý robí niečo iné. Každý kus bude v sebe niesť štruktúru ako môžeme vidieť práve na letokruhoch. A každý jeden kruh, jedna línia bude znázorňovať jeden fragment rodiny ako som už spomínala vyššie a to láska, podpora, dôvera a mnohé ďalšie.

Prečo budú následne spojené do celku? Bude to znázorňovať to, že aj keď každý žijeme niekde inde, máme iné ciele a sme samostatné jednotky, tak rodina je to čo nás vždy bude držať pokope. Či chceme alebo nie tak sme rodina a musíme držať spolu. Keď sme spolu, tvoríme celok a patríme k sebe, musíme si navzájom pomáhať a dôverovať si ale aj sa podržať v ťažkých chvíľach. Táto téma je pre mňa veľmi dôležitá a veľmi citlivá a chcem sa pri tvorbe bakalárskej práce preniesť cez všetko ťažké čo naša rodina prežila. Táto práca bude pre mňa prvý krok k zlepšeniu a k spevneniu vzťahov. Lebo ak chceš niečo zmeniť, začni sebou.

2. REŠERŠNÁ ČASŤ

2.1 Inšpiračné zdroje

Inšpiračnými zdrojmi je chápaná časť bakalárskej práce, kde sú stručne vysvetlené zdroje inšpirácie a definované základné pojmy.

2.1.1 Rodina

Rodina je najstaršou ľudskou spoločenskou inštitúciou. V pradávnych dobách vznikla nielen z prirodzeného pohlavného pudu, ktorým je plodenie a rozmnožovanie, ale hlavne z potreby svoje potomstvo ochraňovať, učiť, vzdelávať a pripravovať na život. Človek bol v dobách počiatku veľmi nedokonalým tvorom oproti ostatným veľkým živočíchom. Jeho mláďa prišlo na svet tak nepripravené, že bola samozrejmosť sa oň starať a chrániť ho pred divou zverou. Dnes sa už síce nemusíme báť divej zvery avšak hrozia nám iné nebezpečenstvá. Potreba chrániť, starať sa a pripravovať dieťa na život však ostala. [1]

Definovať jednoznačne pojem rodina je veľmi problematické a náročné. Záleží na tom z hľadiska akej vednej disciplíny sa na túto tému pozeráme. Vyjadrení pre pojem rodina je nespočetné množstvo, či už z hľadiska vedy právnej, psychologickkej či demografickej. Uvediem preto niektoré definície z psychologického hľadiska, ktoré uvádza dostupná literatúra.

Definícia z psychologického slovníka [2] hovorí : „*Rodina je spoločenská skupina spojená manželstvom alebo pokrvnými vzťahmi, zodpovednosťou a vzájomnou pomocou*“. To je určite v súlade s citáciami z knihy Rodina, mládež a jej postoje k sociálnym limitom od Márie Potočárové [3] :

„Spoločenstvo ľudí, ktoré vzniká spravidla na základe manželského zväzku a zahrňuje vzťah medzi mužom a ženou a taktiež medzi rodičmi a deťmi sa označuje ako rodina“.

„Rodina je najuniverzálnejšou formou, v ktorej každý z nás prežíva svoj život“.

Človek je zvyknutý považovať svoju rodinu za samozrejmu súčasť života. Rodina pre neho predstavuje prvý kontakt so svetom, určité vzory a ideály ako by mal svet vyzeráť. V rodine si človek uspokojuje svoje potreby, učí sa komunikovať, vyjadrovať svoje

pocity, učí sa žiť a mať rád. Pre každého človeka je rodina veľmi dôležitá a neexistuje žiadna inštitúcia, ktorá by ju mohla nahradiť.

Rodina je nesmierne dôležitá hlavne pre malé deti, kedy je dieťa úplne závislé na starostlivosti rodičov, potrebuje mať pocit lásky, blízkosti, spoľahlivosti a bezpečia, pretože od začiatku vníma všetko čo sa okolo neho deje. A tieto pocity by s ním mali zotrvať čo najdlhšie. Každé dieťa potrebuje pre svoj osobnostný rozvoj veľa lásky a tá najdôležitejšia je láska od rodiny. [4]

“ Rodina by mala znamenať pre dieťa základnú životnú istotu. To je ten najlepší vklad, ktorý mu môžeme dať “[1]

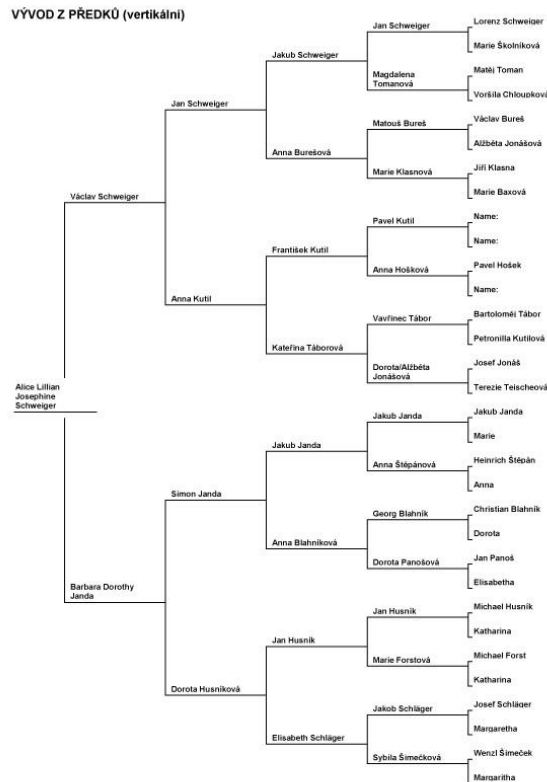
2.1.2 Rodokmeň

Rodokmeň inými slovami rozrod, rodostrom alebo rodopis, nie je len pojem pod ktorým si mnohí predstavujú bádanie po svojich urodzených predkoch, majetkoch či o zostavovaní genealogických grafov (Obr.1). Genealógia, teda veda o poznaní minulosti si vyžaduje hlbšie zamyslenie. [5]

Pri ponorení sa do tejto témy ako prvé nájdeme informácie o našich blízkych a predkoch. Postupne sa dostaneme ku koreňom nášho rodu a vieme sa dostať k poznatkom, ktoré môžu mať pre nás určitú hodnotu. Dozvedáme sa o povahových stránkach, zručnostiach ale aj zlých návykoch a sklonom k chorobám. Vieme, na čo treba dbať a myslieť. Preto je veľmi dôležité sa informovať a zbierať údaje o našej minulosti a nerobiť rovnaké chyby ale vyvarovať sa im. A naopak klásť väčší dôraz talentom a predpokladom. Je veľmi imponantná myšlienka, zistiť, že vec ku ktorej ste mali sklony celý život je jednoducho vpísaná vo vás už od nepamäti. Pri pátraní sa vie zistiť akým remeslom sa zaoberal celý rod, aké mali jednotliví členovia postavenie alebo spoločenský status. Zo skúmania tejto vedy sa môžeme dopátrať k faktom o ktorých sme ani netušili, a môžeme začať pociťovať hrdosť na svoj rod. [5]

Keď sa človek pustí do pátrania musí sa odrázať len od pravdivo doložených faktov, nemôžu to byť žiadne domnienky ani dohady. Preto treba začať s dôveryhodnými zdrojmi ako sú matriky, úradné knihy, listiny, záznamy o majetkoch či rôzne historické správy. Pátranie začína pri rodných listinách, úmrtných listoch či listoch sobášnych.

Neskôr to už sú rôzne archívy, správy miest, katastrálne knihy a podobne. Všetky tieto informácie si treba poriadne zaznamenávať či skenovať aby sa následne dal vytvoriť genealogický graf. [5]

Obrázok 1: Genealogický graf [6]

2.1.3 Letokruhy

Už od počiatku sa štúdiá letokruhov (Obr.2) zaoberala analýzou a presným datovaním vzniku dôležitých stavieb, konštrukcií, diel či predmetov. Taktiež slúžila na základné poznanie udalostí, ktoré sa v minulosti odohrali .V súčasnosti dendrochronológia, teda veda o skúmaní a získavaní záznamov z letokruhov, umožňuje zhromažďovať, študovať a následne vyhodnocovať široké spektrum informácií, poznatkov a dát .V dnešnej dobe sa dokáže na základe tejto vedy zistiť zmena klimatických podmienok, ako je otepľovanie či ochladzovanie Zeme . Geomorfologické zmeny, ako sú zosuvy pôdy, činnosť vetra, organizmov alebo človeka, ale aj zmeny stavu ekosystému. [7]

“ Letokruh je odrazom pravidelného striedania obdobia aktívnej vegetácie a vegetačného kľudu”. [7]

Obrázok 2: Letokruhy [8]

Stromy narastajú pridaním letokruhov po obvodě každý jeden rok. Každý nový kruh prirastá k tomu vonkajšiemu tesne pod kôrou. Šírka ročného prírastku je vo veľkej miere ovplyvnená vonkajšími podmienkami počas vegetačného obdobia, ktoré trvá od marca do septembra. Letokruhy môžeme viditeľne spozorovať aj vďaka rôznym typom dreva. Zo začiatku vegetačného obdobia ide o drevo jarné, ktorým tvorba ročného prírastku začína a je výrazne svetlejšie, ako drevo letné, ktorým rast pokračuje až do konca septembra a je tmavšie. Čo sa týka štruktúry dreva, tá sa líši na základe toho či ide o ihličnatý alebo listnatý strom. Listnaté stromy majú viditeľnejšiu a pórovitejšiu štruktúru. Ak chceme vypočítať šírku letokruhov, meranie prevádzame od stredu kmeňa až ku kôre, a dostaneme určitú radu čísel, ktorú nazývame letokruhovú radu. Tú môžeme vyjadriť grafom, z ktorého vedia vziať zaujímavé informácie. Na základe týchto grafov vieme povedať, že stromy, ktoré rastú v tej istej oblasti, sú zväčša ovplyvnené rovnakými rastovými podmienkami a prirastanie a vzhľad letokruhov bude reagovať podobne avšak nie identicky. Na prirastanie vplýva aj vek stromu. Zo začiatku pribúdajú letokruhy rýchlejšie a s narastajúcim vekom sa prirastanie spomaľuje. Nájdu sa však aj výnimky vo vzťahu letokruh – prostredie. Existujú stromy, ktoré žiadne letokruhy nemajú. Je to

spôsobené stagnáciou zmeny vonkajších podmienok. Absencia letokruhov sa vyskytuje zväčša u drevín tropického pôvodu. [7]

So zmienkami o poznaní letokruhov prišiel už Aristotelov žiak Theophrastos. Pôvod dendrochronológie bol známy aj Leonardovi da Vinci , ktorý poznal charakter tvorby letokruhov a prišiel na spojitosť s počasím. Týmto poznaniam sa v minulosti venovalo mnoho viac ľudí a však dendrochronológia ako veda bola docenená až začiatkom 20.storočia a to vďaka výskumu istého Američana. [7]

Andrew Ellicott Douglass (Obr.3) je považovaný za prvého dendrochronológa a prišiel s veľmi zaujímavými faktami a dátami, ktoré odštartovali rozvoj tejto vedy. Zaujímavé je aj poznanie, ktorým bude ukončená táto kapitola a to je najstarší strom sveta. Objaviteľom najstaršieho stromu sveta bol práve Douglassov žiak Edmund Schulman a tým najstarším stromom je borovica osinatá (Obr.4). Borovica osinatá rastie síce na viacerých miestach avšak táto, vďaka svojej nadmorskej výške nadobudla hodnotu najstaršieho stromu sveta. Bola nájdená v Campito Mountain v Kalifornii. Vek tohto stromu dosahuje až 5405 rokov. Pre porovnanie najstarší strom na Slovensku má 1317 rokov. [7]

Obrázok 3: A.E.Douglass [9]

Obrázok 4: Borovica osinatá [10]

2.2 História tkania

Nasledujúca kapitola tvorí súhrn informácií o histórii tkania z knihy Tradičné textilné techniky [11] a Československá tapiséria. [12]

Pod pojmom tkanie, rozumieme techniku, ktorá bola známa už od praveku a dodnes sa zmenila len vývojom. História tkania siaha až do doby 7000 p. n. l. , kde v meste Çatal Hüyük bol nájdený vôbec prvý pozostatok textílie, ktorý nasvedčuje o používaní tkáčskych stavov. Jednalo sa o zariadenie, pri ktorom sa kolmo na seba tvorili dve sústavy nití, osnova a útok. Základ stavu tvorili dva valce, ktoré boli pripevnené k zemi. Medzi nimi bola natihnutá osnova, tak aby oddeľovala párne nite od nepárnych. Medzi osnovné nite sa vložila palica, tak aby nepárne nite boli pred palicou a párne za palicou. Takýmto spôsobom sa vytvoril jeden prešlup. Existoval vtedy ešte jeden druh stavu, ktorý bol tvorený z uzavretého rámu. V tomto ráme boli taktiež upevnené valce, medzi ktorými bola napnutá osnova. Nasledoval dlhý vývoj, počas ktorého vznikali nové konštrukčné varianty tohto stavu. Tkáčske stavy sa rozdeľujú na horizontálne a vertikálne.

Najstaršie zobrazenie vertikálneho stavu sa zachovalo z roku 1500 p. n. l. v Tébach. Išlo o rám zhotovený zo 4 trámov. K vrchnej aj spodnej časti trámu boli pripevnené valce, medzi ktorými bola napnutá osnova. Pri takýchto stavoch pracovali väčšinou dvaja tkáči, ktorý pracovali súbežne. Tkalo sa zdola nahor.

Druhý typ vertikálneho stavu, zaznamenaný na kresbách z roku 600 p. n. l. v Grécku, obsahoval len jeden valec, ktorý bol istým spôsobom umiestnený na dvoch trámoch. Na valec sa uviazali osnovné nite, ktoré boli zvisle spustené a na spodku pripevnené k závažiu. Ako závažia sa používali kamene alebo pálená hlina. Osnova sa začínala pretkávať zhora smerom nadol. Mnoho záznamov dosvedčuje, že sa tieto stavy aktívne používali. Boli nájdené mnohé zbytky textilu a archeologické vykopávky niekoľkých závaží a náradia čo naznačuje, že používanie týchto stavov sa postupne rozširovalo. Mnohé boli nájdené aj 700 p. n. l. v Anglicku, Dánsku či na východnom Slovensku.

Čo sa týka horizontálneho stavu, za zmienku určite stojí spomenúť horizontálny stav z roku 1600 na ktorých tkali peruánsky indiáni. Súčasťou tohto stávkou boli opäť dva valce medzi ktorými bola natihnutá osnova. Jeden valec bol na určitom mieste pevne pripevnený či zaviazaný napríklad o strom a na druhom valci bol pripevnený popruh.

Tento popruh si tkáčka oviazala okolo pása a vlastným telom usmerňovala napätie osnovných nití. Takýmito stavmi dodnes v okolí Južnej Ameriky tkajú indiánky rôzne tašky.

V Európe, od konca 11. storočia poznáme typický horizontálny stav. Tento stav obsahoval valce, ktoré boli umiestnené tak vysoko, že tkáč musel tkať na stolíku či lavičke. K rozdeleniu osnovných nití slúžili listy s očkami, ktoré boli pripojené k podnožkám. Podnožky tak ovládali dvíhanie nití a vytvárali prešľup. Čo sa týka útku, ten bol zo začiatku zanášaný ručne no neskôr už mechanicky vďaka člnku, ktorý prechádzal pomedzi nite. Na prirážanie nití slúžil pohyblivý hrebeň. Výhodou takýchto stavov bolo, že sa mohli tkať neobmedzené dĺžky. Tkanina sa jednoducho navíjala na osnovný valec.

Prvé zobrazenie takéhoto stavu pochádza z 13. storočia, kde je nakreslený stav pri ktorom pracujú dvaja muži. V tejto dobe sa tkalo v takých šírkach, že jeden tkáč tento stav nemohol ovládať sám. Neskôr na stavoch v užších šírkach, ktoré mohol ovládať jeden tkáč boli tkané lanové a konopné plátna. V 14. storočí sa na takomto princípe začali tkať italské brokáty a zamaty.

Na území Československa sa podľa archeologických objavov takisto našli zbytky tkanín. Išlo o lanové tkaniny, zbytky hodvábu a rôzne kusy plátna. Na našom území sa postupne začala rozvíjať táto textilná technika, avšak nie úplne podľa predstáv. Vzniklo niekoľko diel, ktoré sa začali vyvážať do zahraničia, avšak na založenie dielni to nestačilo. Z hľadiska ekonomiky to nebolo možné. Postupom času sa v zahraničí začali uplatňovať naše plátna a koncom 20. storočia vznikali prvé manufaktúry. To vďaka Rudolfovi Schlattauerovi, ktorý bol ovplyvnení Škandináviou, kde koncom 19. storočia ožívala tradícia tapisérie. V roku 1908 bola vybudovaná prvá gobelínová manufaktúra a to vo Valašskom Meziříčí. V roku 1910 vznikla manufaktúra v Jindřichovom Hradci a zakladateľkou bola Mária Teinitzerová. Výsledky oboch gobelínových manufaktúr od vzniku až po druhú svetovú vojnu vytvorili základy tvorby tapisérie na našom území a hlavne prispeli k renesancii tapisérie v 20. storočí.

2.3 Tapiséria

Pod pojmom tapiséria rozumieme všetky veľkolepé, závesné textilie a ručne tvorené unikáty. Nie sú to len tradičné gobelíny ale aj textilné aplikácie, potlačené, maľované či ručne viazané tapisérie. Pod touto definíciou môžeme tiež chápať výtvary kombinované z rozličných textílií, zhotovené rôznymi textilnými technikami, ktoré sa dodnes rozvíjajú. Pri tvorbe tapisérie nám nestačí bezchybne ovládať techniku ale je nutná aj dostatočná kreativita, predstavivosť či obrazotvornosť. Spojením fantázie a dokonalej technickej zručnosti vieme vytvoriť perfektnú harmóniu následne zhotoveného diela. Prvotné tapisérie slúžili ako oznamovacie prostriedky, ktoré pôsobili náučným či výchovným dojmom a zastávali funkciu najmä tepelnú a izolačnú. V dnešnej dobe vzbudzujú dojem viac menej len výtvarný a estetický. [13]

2.3.1 Tvorba tapisérie

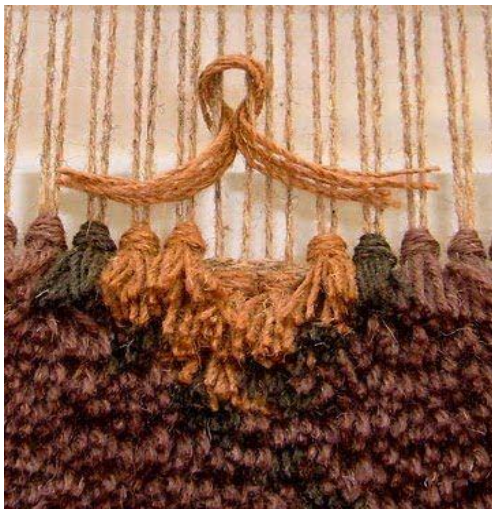
Rozšírenie pojmu tapiséria nastal v období, keď technika reprodukčná nadobudla aj hodnotu vyjadrovaciu a stala sa prejavom tvorby slobodného umelca. *“Tapiséria sa oslobodila od reprodukovania kartónu a to je jej skutočná renesancia.”* [13] Vyvíjal sa tvorivý proces do ktorého vstupovali nielen nové myšlienky a nápady ale hlavne nové materiály. Práve tie dodávali dielam špecifickosť a jedinečnosť. Začali vznikať výtvarné diela, ktoré boli výsledkami vzťahu k priestoru, objemu, farebnosti či proporciám. To však viedlo k tomu, že niektoré z diel sa stali čírim technologickým pobláznením a stratil sa akýkoľvek náznak výtvarného prejavu. Postupom času prichádzala snaha k rozličným materiálom vynachádzať tie správne techniky a diela opäť povýšili svoju hodnotu a dostali sa na výsledie. Diela dosahovali jasnú, živelnú, spontánnu výrazovosť, zreteľnosť a čistotu. [13]

2.3.2 Väzbová, reliéfna, súčasná tapiséria a ich použitie

Pri umeleckom vyjadrení pomocou **väzbovej tapisérie** využívame nespočetné množstvo textilných väzieb. Nie je to len útkový rips, ktorý je typický pre tkanie tradičných gobelínov. Väzbová tapiséria môže nechať vyniknúť osnovu, ktorá nemusí mať pravidelnú dostavu. Hodnota diel môže byť vyzdvihnutá práve vďaka nerovnomernej dostave osnovy, ktorá môže mať rozdielnu hrúbku, môže byť iného materiálu či farby.

Osnova tak môže tvoriť hlavný výrazový prvok pri týchto prácach. Či už využijeme väzbu perlínkovú, obtáčanie útku okolo osnovy alebo sa nechajú nezatkané miesta. [13]

Reliéfna tapiséria podobne ako tapiséria väzbová, môže obsahovať rozličné textilné väzby ako je keper lomený, krížový, ľavého či pravého smeru, taktiež rôzne typy plátina ako napríklad panama. Môžu sa využívať strapce (Obr.5), flotáže, dutiny, rôzne veľkosti smyčiek (Obr.6), uzlov a mnohé ďalšie. V tomto prípade práve vďaka týmto väzbám dielo získava netradičný reliéf, hmotu, plasticitu a pridanú hodnotu môže dodať aj hra so svetlom a tieňom. [13]

Obrázok 5: Strapce [14]

Obrázok 6: Smyčky

Súčasná tapiséria si vyžaduje stále nové pohľady na vec. Nové nápady a techniky. Dielo sa stáva autorskou kreáciou, umelec naplno využíva svoju fantáziu. Autor môže využívať prvky z väzbovej aj reliéfnej tapisérie, nepravidelnosť dostavy nití a pribúdajú nové techniky ako napríklad uvoľňovanie a odstrihávanie osnovných nití. Taktiež mnohé ďalšie pozoruhodné zaobchádzania s textilnými väzbami, ktoré vedú k jasnej a čisto výtvarnej zákonitosti. [13]

Z hľadiska **použitia** tapisérie poznáme dve možnosti. Buď sa jedná o tapisériu, ktorá má význam sama o sebe a nepotrebuje k sebe žiadne iné prvky aby bola správne pochopená. Môžeme ju prirovnať k obrazu či plagátu na stene. Takéto tapisérie môžu byť vystavované v galériách, múzeách či v obytných priestoroch. V druhom prípade sa jedná o tapisériu, ktorá pôsobí ako súčasť architektonického celku. [13]

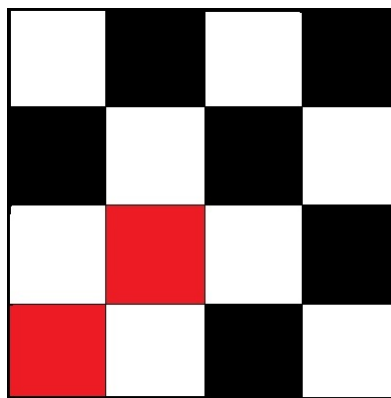
2.4 Základné väzby

V tejto kapitole sú vysvetlené základné pojmy ako osnova, útok, tkanina, dostava, väzba a pod., ktorých definície vychádzajú z knihy Typológie tkanín od Hany Pařilové [15] a poznatkov z hodín Väzby a vzorovanie tkanín s Ing. Vlastimilou Bergmanovou.

Tkanina vzniká vzájomným previazaním osnovných a útkových nití. Osnova je pozdĺžna sústava nití, ktorá je rovnobežná s okrajom tkaniny. Útok je priečna sústava nití, ktorá je kladená do osnovy po celej šírke tkaniny. Väzba tkaniny tvorí celkový vzhľad a ovplyvňuje jej vlastnosti, ako napríklad pevnosť, pružnosť, ohmat a mnohé ďalšie. Strieda väzby, je najmenší počet previazaných osnovných a útkových nití, ktorý sa opakuje v celej tkanine. Veľmi dôležité je spomenúť aj dostavu, ktorá takisto ovplyvňuje vzhľad tkaniny. Dostava je počet nití na jednotku dĺžky. Medzi najzákladnejšie väzby patria plátno, keper, atlas a ich odvodeniny.

2.4.1 Plátnová väzba

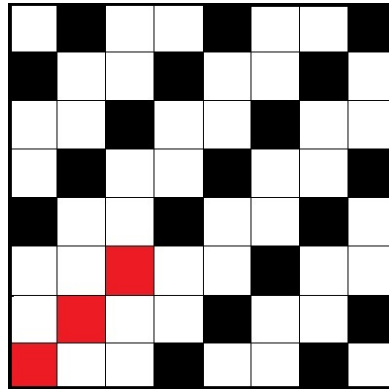
Najmenšia strieda väzby plátna je 2/2, čo znamená 2 osnovné a 2 útkové nite. Plátnová väzba (Obr.7) sa vyznačuje najhustejším previazaním osnovných a útkových nití. Netvorí žiaden vzor. Je to väzba najjednoduchšia a najviac používaná. Plátno z hľadiska použitia sa najviac využíva v úžitkovom textile a pri odeve. Odvodeniny atlasovej väzby sú panama a rips.

Obrázok 7: Plátnová väzba [16]

2.4.2 Keprová väzba

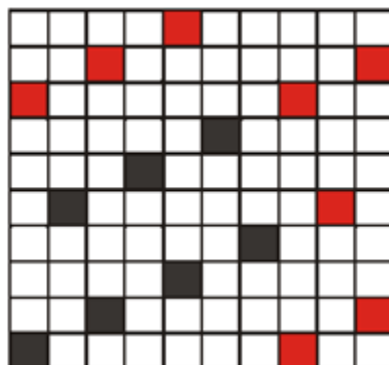
Keper (Obr.8) má najmenšiu striedu 3/3. Tvorí na tkanine šikmé riadky a to pravého alebo ľavého smeru. Podľa počtu nití v striede hovoríme o kepre 3-väznom, 4-väznom, 5-väznom,.. Keper je buď osnovný alebo útkový, ľavého alebo pravého smeru. Najčastejšie sa používa na obleky, pracovné odevy či podšívky.

Obrázok 8: Keprová väzba [17]

2.4.3 Atlasová väzba

Najmenšia strieda atlasovej väzby (Obr.9) je 5/5. Väzné body sa nedotýkajú. Podľa prevažujúcich väzných bodov, máme atlas osnovný alebo útkový. Tvorí nevýrazné šikmé riadky. Netvorí vzor a najčastejšie sa používa na podšívky, kravaty či šaty.

Obrázok 9 : Atlasová väzba [18]

2.5 Farby v interiéri

Farba patrí k najpodstatnejším nositeľom atmosféry priestoru. Dokáže priestor nielen od základov zmeniť, ale vie zanechať dojem. Farba môže rozžiariť unavené, monotónne priestory a zmeniť ducha celej miestnosti. Dokáže vytvoriť pocit lepšieho dojmu, zmeniť náladu a celkovo zapôsobiť na ľudskú psychiku. Táto kapitola vychádza z kníh Škola designu [19], Škola interiérového designu [20], poznámok z hodín Teória farieb pod vedením ak. mal. Zuzany Kadlecovej a z hodín Interiérovej tvorby s Mgr. Denisou Smetanovou. Táto kapitola opisuje vnímanie farieb z hľadiska psychológie, vysvetľuje symboliku určitých farieb a taktiež opisuje ako jednotlivé farby pôsobia v priestoroch. Či už sa jedná o zmenšenie, zväčšenie, rozjasnenie priestoru alebo rôzne iné optické klamy.

Farbu označujeme ako psychologický vnem, ovplyvňuje nás bez toho aby sme si to vôbec uvedomovali. Vyvoláva v nás pocity a nálady, či už ide o radosť alebo smútok, o pokoj alebo pobúrenie. Farby okolo nás sa stali najsilnejším nositeľom informácii a symbolov. V našom živote sa uplatňujú v rôznych podobách a významoch. Môže ísť o formu reklamy, náboženstvá, dopravné značenie a mnohé ďalšie. Ak chceme vyvolať v priestore konkrétny dojem musíme ovládať psychologické pôsobenie farieb a ich jednotlivé vlastnosti.

Biela farba

Biela farba má schopnosť opticky zväčšovať a rozširovať priestor, objem a celkovo rôzne hmoty a štruktúry odľahčovať. Preto je vhodná do malých a útlych priestorov. Biela tiež vnáša do priestoru luxus a čistotu. (Obr.10,11) Môže poukazovať aj na sterilitu, býva často použitá v zdravotníckych priestoroch. Vďaka jej neutralite sa skvele kombinuje. Skvele na nej vyniknú výrazné farby ako napríklad červená či zelená. Dokáže zjednotiť viacej farebných prvkov. V oriente symbolizuje smútok. Z výtvarného hľadiska je biela výnimočná práve preto, že primiešaním do akejkoľvek farby výslednú farbu zjemní.

Obrázok 10 : Biela vstupná hala [21]

Obrázok 11: Biela spáľňa [22]

Čierna farba

Čierna naopak od bielej má takmer nulovú odrazivosť. Opticky znižuje priestory a objemy. Symbolizuje smútok, zánik a smrť. Čierna taktiež symbolizuje noblesu a bohatstvo. Je to farba elegantná, tajomná a z hľadiska módy vo všeobecnosti zužuje. Pri interiéroch treba dávať pozor na jej množstvo. Pri veľkých čiernych plochách môže človek nadobudnúť strach až depresie. Pri dobrom kombinovaní ako napríklad so striebornou či odtieňmi béžovej vie naozaj nadobudnúť dojem luxusu. (Obr.12,13) Všetky farby v kombinácii s čiernou sa zdajú jasnejšie a svetlejšie.

Obrázok 12: Čierna kuchyňa [23]

Obrázok 13: Čierna obývačka [24]

Červená farba

Vo väčšine kultúr červená symbolizuje krv a oheň, je symbolom lásky a vášne. Zvyšuje tep a telesné napätie, dráždi a môže vyvolávať agresivitu. Z priestorového hľadiska sa červená používa do reštaurácií, pretože vzbudzuje chuť do jedla. Podporuje aktivitu a energiu. Funguje veľmi dobre s farbou šedou a bielou. (Obr.14) Dobre sa kombinuje aj so zelenou. (Obr.15) Takisto ako pri čiernej, treba dbať na množstvo použitej farby v priestore. Vie pôsobiť útulným dojmom, pri malom množstve a vie skvele vyniknúť ako detail. Avšak pri nadmernom množstve spôsobuje nechcenú agresivitu.

Obrázok 14: Červená toaleta [25]

Obrázok 15: Obývacia miestnosť [26]

Zelená farba

Je farbou rastu, vývoja, prírody a nádeje. Zelená je takisto farbou kl'udu a harmónie, podporuje koncentráciu a psychickú rovnováhu. Je spojovaná s tým čo rastie, kvitne ale aj s tým čo je plné lásky a priateľstva. V interiéroch si veľmi dobre rozumie s drevom a kameňom.(Obr.16) Každý odtieň zelenej pôsobí v priestore inak. Napríklad limetová je dobré použiť v detailoch, vytvára hravosť a dokonale rozžiari každý priestor.(Obr.17)

Obrázok 16: Zelený obývací priestor [27]

Obrázok 17: Limetová súprava [28]

Modrá farba

Modrá farba znázorňuje vodu, klud, slobodu, mier či ticho. Podporuje spánok. Je farbou komunikačnej čakry, podporuje sebvýjadrenie. Podporuje rozum a srdce. Modrá farba taktiež ochladzuje a upokojuje. Používa sa do priestorov, kde si človek chce oddýchnuť a zrelaxovať. Ako napríklad spálňa alebo meditačná miestnosť. (Obr.18) V nemocniciach modré steny spôsobujú klud a pokoj. Veľmi dobre sa kombinuje so sklom a využíva sa často v modernej architektúre.(Obr.19)

Obrázok 18 : Modrá spálňa [29]

Obrázok 19: Kaviareň [30]

Žltá farba

Žltá farba je veľmi optimistická a živá. Uvádza do pohybu aktivitu, podporuje otvorenosť pre nové kontakty. Posilňuje koncentráciu a pôsobí dobre pri učení. Priestory rozhodne presvetľuje a odráža. (Obr.20,21) Používa sa do miestností orientovaných na juh a sever. Tieto miestnosti sú väčšinou tmavé a bez prístupu svetla a tak ich treba rozjasniť. Vo väčších plochách je lepšie použiť svetlejší odtieň žltej aby sme nezískali nechcený efekt.

Obrázok 20: Zlté detaily [31]

Obrázok 21: Žlté detaily [32]

Hnedá farba

Znázorňuje úrodnosť, pôdnosť či plodnosť. Evokuje v nás drevo. Je farbou solídnosti, trpezlivosti a schopnosti stáť nohami pevne na zemi. Preto do miestnosti pre staršieho človeka použijeme práve hnedú podlahu, ktorá bude pre neho predstavovať stabilitu a pevný základ.(Obr.23) Hnedá taktiež pomáha pri dokončovaní úloh. Často sa využíva v knižniciach a študovniach. (Obr.22)

Obrázok 22: Hnedá knižnica [33]

Obrázok 23: Hnedá obývacia miestnosť [34]

Interiérové doplnky

Doplnky tvoria kľúč k celkovej kompozícii miestnosti a výslednému dojmu. Pri tvorbe interiéru môžu z hľadiska doplnkov nastať dve situácie. Môže ísť o prázdnu miestnosť pri ktorej sa budete musieť rozhodnúť, aké doplnky použijete aby ste vytvorili ten správny celkový dojem., alebo pôjde o už daný doplnok ku ktorému budete musieť vytvoriť dizajnerský zámer. Ako napríklad umelecké dielo alebo zbierka pamätných predmetov. [19]

Prvá možnosť je o niečo jednoduchšia, ak sa zariaďuje prázdna miestnosť, je voľba na dizajnérovi či majiteľovi ako dotvorí svoj priestor. Aj ten najjednoduchší objekt, dokáže v správnom umiestení nadobudnúť pridanú hodnotu. Doplnky netreba aranžovať príliš systematicky, pretože výsledný dojem by mohol pôsobiť nevkusne a fádne. Dôležité je dbať na vytvorenie kontrastu. Pri zariaďovaní sa preto môže zaradiť ku všetkým perfektne zladeným doplnkom práve jeden ktorý bude kontrastný. [19]

Druhá možnosť je použiť už vybraný doplnok ako napríklad spomínané umelecké dielo. Vtedy treba myslieť na celé zariaďovanie už od začiatku. Je potreba nechať dielu priestor, aby mohlo vyniknúť. Dielo alebo akýkoľvek doplnok môže byť použitý práve ako kontrastný prvok, alebo sa môžete inšpirovať natoľko, že farby, ktoré sú na ňom využijete v celej miestnosti. Takýmto spôsobom tam určite zapadne. Je teda na majiteľovi ako sa rozhodne a využije predom zvolený doplnok. [19]

3. PRAKTICKÁ ČASŤ

V tejto časti práce je popísaný celý vývoj tvorby. Počínajúc zhromaždením všetkých nápadov, následné výtvarné a technické spracovanie témy, cez výber vhodnej farebnosti a väzbovosti až po samotnú realizáciu a následnú fotodokumentáciu.

3.1 Vízia

Ako bolo už v úvode spomenuté cieľom tejto práce je vytvoriť priestorovú kompozíciu, ktorá sa skladá z piatich kusov a dokopy vytvára celok. Presnejšie povedané ide o päť kusov tkaniny, pričom každý jeden kus znázorňuje člena autorkinej rodiny. Autorka, bratia Albert a Oliver, rodičia Roman a Renáta. Autorka sa rozhodla, že každý jeden kus bude obsahovať okrem základných farieb aj najobľúbenejšiu farbu člena rodiny a bude obsahovať určitú väzbu.

3.2 Tvorba návrhov

Vízia bola jasná, mohlo začať kreatívne spracovanie. Najväčšou inšpiráciou po výtvarnej stránke boli letokruhy. Nakoľko má autorka veľmi blízky vzťah k drevu netrvalo príliš dlho a objavila na svojej záhrade prierez pňa stromu (Obr.24,25), ktorý tvoril v záhrade dekoráciu. Ten odštartoval tvorivý proces celého diania.

Obrázok 24: Prierez pňa

Obrázok 25 : Detail prierezu pňa

Pri tvorbe vzniklo len málo kreslených návrhov. Dôležité však bolo prísť na správny tvar (Obr.26). Nasledovalo zopár skíc pre ujasnenie tvaru, a vyhovujúce rozdelenie na päť častí. (Obr.27)

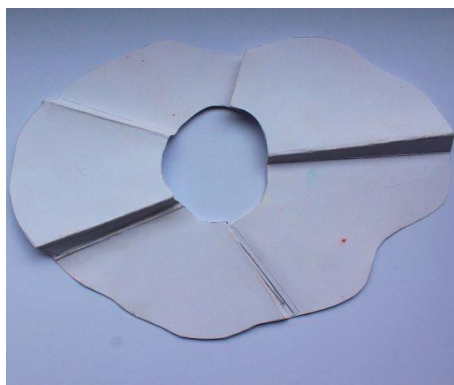

Obrázok 26: Správny, výsledný tvar

Obrázok 27: Rozdelenie

Po tejto fáze sa práca pozastavila a prišla myšlienka dodať jednotlivým kusom formu. Tou formou je myslené to, že každý kus bude o niečo vyššie položený. Má to znázorňovať hierarchické postavenie v rodine, ktoré bude bližšie vysvetlené v kapitole realizácia. Vymodeloval sa preto prototyp z papiera (Obr.28). Pri vytváraní daného zmenšeného prototypu autorka prišla na to, že to nebude správna cesta. Z hľadiska technického, by to totižto vyžadovalo náročné zhotovenie konštrukcie, ktorá by napokon nedodala vzhľad, ktorý bol v myšlienkach vytvorený. Nakoniec prišlo posledné rozhodnutie a to už bolo finálne. Myšlienka dodať každému tvaru “vyššie postavenie” stále pretrvávala a tak bol vymodelovaný ešte jeden prototyp z plastelíny (Obr.29), ktorý bol otláčený o prierez pňa. Pri tomto počine vznikli veľmi zaujímavé štruktúry a autorka vďaka nim prišla na nápad, dodať jednotlivým kusom objem a hmotu rozličnými väzbami a technikami. Po tomto náročnom a zdĺhavom procese bol návrh na reliéfnu tapisériu zhotovený.

Obrázok 28: prototyp z papiera

Obrázok 29: prototyp z plastelíny

3.3 Príprava pre tkanie

Kapitola zahrňuje stručné informácie pre vytvorenie vhodných podmienok, ku zhotoveniu výslednej práce. Pod pojmom príprava pre tkanie rozumieme zostrojenie rámu a vytvorenie šablón. Výber farieb, materiálu a väzieb.

3.3.1 Zhotovenie rámu a šablón

Ako prvý bol zostrojený rám. Rám pre túto prácu bol zhotovený v rozmeroch 150cm*150cm. Na hornú a spodnú časť sa natlačú klince vo vzdialenosti jedného centimetra. Následne sa natiahne osnova. Po natiahnutí osnovy sa vytvorí nitový kríž, ktorý oddeľuje párne nite od nepárnych. Po oddelení nití sa vytvorila šablóna z kartónu, ktorá opisuje vonkajší tvar tkaného kusu. Táto šablóna sa vloží do vzniknutej medzery, medzi párnymi a nepárnymi nitami, inak nazývaná prešlup. Ako posledná vec sa zhotoví papierová šablóna daných kusov, ktorá sa vloží za osnovu a vďaka nej sa stále sleduje tvar výslednej tapisérie.

3.3.2 Farebnosť

Ako už bolo spomenuté v kapitole vízia, každý jeden kus obsahuje obľúbenú farbu člena rodiny a odtiene jej podobnej.(Obr.30) Obľúbenými farbami chcel autor vytrhnúť dielo z monotónnosti a dodať farebný akcent. Tieto farby boli použité v jednotlivých častiach výsledných kusov. Utkané kusy mama a otec obsahujú farbu modrú, jediný rozdiel je v tom, že odtiene v kuse mama sú svetlejšie. V kuse Albert bola použitá farba zelená a v kuse Oliver žltá. V autorkinom kuse bola použitá červená. Odtiene týchto farieb sa v daných kusoch líšia aby dostala výsledná práca hravosť. Ako primárna farba pre všetky kusy bola použitá hnedá a jej pod odtiene. Spoločné odtiene hnedej majú znázorňovať práve štruktúru dreva.

Obrázok 30: Oblúbené farby

3.3.3 Použitý materiál a väzby

Ako osnova bola použitá priadza zoskaná z 3 nití ľavého zákrutu. Jej jemnosť bola 501 tex. Dostava osnovy bola 20 nití na centimeter. Táto priadza bola zvolená pre jej vysokú pevnosť, ktorá je pri tkaní dôležitá.

Ako útok bola použitá ovčia vlna, ktorá má výrobné tepelné vlastnosti, a zmes vlny a polyesteru. Boli použité rôzne hrúbky priadze, ktoré boli v niektorých častiach združené pre dosiahnutie lepšieho objemu.

Ako základná väzba pre danú prácu bol zvolený útkový rips. Jedná sa o plátnovú väzbu, pri ktorej útok bezchybne zakryje osnovu. Útok sa môže zavádzať aj v ostrejších uhloch, čo bolo pre autorkine nezvyčajné tvary tkanín bezpochyby potrebné. Útok sa môže kedykoľvek vrátiť alebo prerušiť. Takisto umožňuje zmenu farby v každom riadku, čo sa využíva najmä pri tieňovaní a dodávaní realistického vzhľadu. Práve pre tieto neobmedzené možnosti bola vybraná ako primárna väzba práve útkový rips. [35]

Druhá použitá väzba bola väzba soumak. Názov tejto väzby pochádza z malej oblasti na západ od Kaspického mora blízko mesta Shemak. Pre túto väzbu je typické obtáčanie útkovej nite okolo osnovy. Vďaka tomu sa môže vytvárať aj dojem retiazky, ktorý bol použitý pre výslednú prácu. Vznikne tak, že sa v jednej rade obtáča útek okolo osnovy z jednej strany a v ďalšom riadku sa obtáča opačným smerom. [11]

Posledná použitá väzba bola väzba smyčková. Pre túto väzbu sa použili dve techniky prvá je technika obmotávania okolo paličky. Najskôr sa utká plátnová väzba, vezme sa palička cez ktorú sa obmotáva okolo každej osnovnej nite zväzok nite útkovej. Palička sa nechá

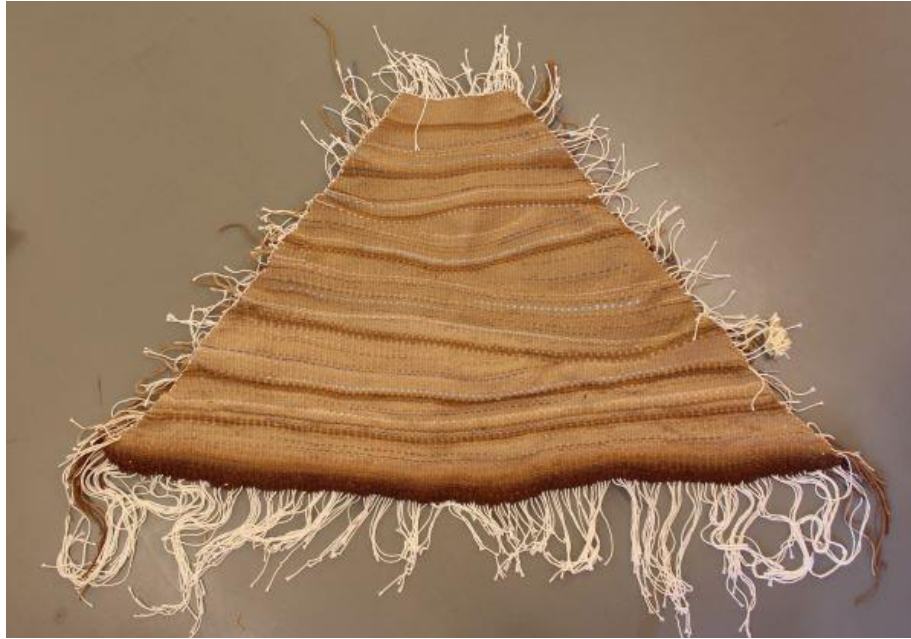
v tkanine a vytiahne sa až keď sa utká ďalší riadok plátna. Pri tejto technike je osnova čiastočne viditeľná. Druhá technika je technika viazania smyčiek, pri ktorej osnovu vôbec nevidno. Viazanie prebieha so zväzkom útkovej priadze v ruke a viaže sa okolo každej druhej osnovej nite, pri viazaní korigujeme aj veľkosť smyčiek. Čím viac materiálu pridáme tým je smyčka väčšia. [11]

3.4 Realizácia prvého dielu

Prvý bol utkaný kus, ktorý stvárňuje autorkinu maminu. Tento kus obsahuje svetlomodrú farbu ktorá je mamina najobľúbenejšia. Z hľadiska symboliky farieb ide o farbu veľmi upokojujúcu, ktorá evokuje klud, slobodu a ticho.

Ako už bolo spomenuté, väzby sú použité na základe hierarchického postavenia v rodine. Veľkú rolu zohrávala aj intuícia a pocit autorky ako vníma danú osobu, ktorú práve stvárňuje. Podľa autorkinho vnímania je hlava rodiny mama na ktorej leží váha celej rodiny. Je veľmi pokojná a nedáva na sebe poznať žiadne starosti. Takisto je vnímaná ako perfekcionista a preto tento kus je utkaný hladko útkovým ripsom a neobsahuje žiadnu reliéfnu väzbu.

Rozmer tohto kusu tkaniny bol 106cm x 66cm .Vzhľadom k tomu, že tvary, ktoré boli tkané sú náročné je potrebné dbať na začiatkové zauzlenie každej jednej osnovej nite. Funkcia tohto zauzlenia spočíva v tom, že má pomôcť zachovať tvar po odstrihnutí výslednej tkaniny z rámu. Následne sa začal proces tkania, kde sa v každom prvom riadku rukou oddelia párne nite od nepárnych, zanesie sa útok a vidličkou sa pritlačí k spodnej línii kartónu. A naopak v každom druhom riadku, sa vďaka osnovnému krížu oddelia nepárne nite od párných a tak sa len zanesie útok a pritlačí sa k riadku predošlému. Takýmto striedaním sa tká počas celého kusu v oblúčikoch od začiatku až po koniec. Pre zachovanie tvaru po bokoch sa vždy so znižovaním zauznila útková niť o osnovnú a pokračovalo sa v tkaní. Po dokončení sa začala osnova odstrihávať a zauzlovať. Začalo sa z ľavej strany, osnovná niť, ktorá bola na vonkajšom kraji tkaniny sa odstrihla a následne sa zauznila k vnútornej. Takýmto postupom sa zauzlovalo po najvyšší bod ľavej strany. Tento proces bol zopakovaný aj z pravej strany. Ostávalo zauzliť vrch a spodok. Najskôr sa zauznil vrch. Na vrchu sa zauzlovalo od stredu najskôr k ľavému a následne k pravému hornému rohu. Čo sa týka dolného vonkajšieho okraja ten už bol na samom začiatku zauzlený pre zachovanie tvaru a tak sa iba odstrihol a dodatočne zauznil aby sa nite nezamotali. V tejto časti práce nastal najzlomovejší bod. Po odstrihnutí nití dolného okraja a následnom narovnaní na zemi sa celý tvar zdeformoval a vyrovnal. Práca sa tak musela začať odznova. (Obr.31)

Obrázok 31: Vyrovnaný 1.diel

3.4.1 Neočakávané chyby

Autorke bolo jasné, že tkať tak nepravidelné tvary je náročné a počítala s tým, že výsledný tvar nebude 100 % totožný s návrhom. Avšak po dlhom zvažovaní ako postupovať dospela k tomu, že technika, ktorú použila bola správna. Preto sa na začiatku tkania útková nit zauzlovala k osnove.

Chybu autorka zo začiatku nevedela presne definovať. Domnievala sa, že sa nedotiahli poriadne spodné uzle a preto sa tvar vyrovnal a zdeformoval. Začalo sa tkať znova v oveľa menšom meradle, s tým že postup prípravy bol rovnaký a pri začatí tkania sa ešte viacej dotiahli uzle k osnove. Postup tkania ostal rovnaký. Zmena nastala v doťahovaní uzlov nielen na začiatku ale aj na konci pri odstrihávaní z rámu. Autorka na bočných a aj na vrchnej strane postupovala rovnako ale pri spodnej vonkajšej línii pre istotu osnovu neodstihla ako v prvom prípade. Zauzli ju tak ako zvyšné strany a to, vonkajšiu osnovnú nit k vnútornej a pokračovať až do konca. Nefungovalo to, nastala rovnaká chyba, vyrovnanie a zdeformovanie tvaru. Práca bola prerušená a nastalo dlhé zamýšľanie sa nad tým, kde ten problém mohol byť a akú techniku zvoliť aby jednotlivé diely držali tvar.

Tretí nápad bol, že sa práca bude tkať v riadkoch nie v oblúčikoch. Tento návrh bol bohužiaľ tiež márnym vzhľadom k tomu že bolo potrebné zachovať určité línie a oblúčiky znázorňujúce letokruhy.

Prišla teda úvaha o tom či nie je sklon oblúčikov príliš veľký a ostrý. Toto sa považovalo za celkom logické odôvodnenie a tak štvrtý nápad bol tkať v oblúčikoch základné stanovené línie, ktoré predstavovali letokruhy a zvyšok sa bude dotkávať v riadkoch. Dotkávanie malo spôsobiť zmenšenie sklonu pri zavádzaní útku. Touto technikou sa príde síce o možnosť lepšieho prehadzovania farieb a získania realistickejšieho vzhľadu, ale bola to jediná možná cesta ako prácu zhotoviť. Štvrtý nápad sa teda zhotovil v malom meradle a vďaka tomu vyšlo a tvar zostal zachovaný.

3.5 Finálna realizácia

1.diel

Kus, ktorý má stvárňovať maminu bol zhotovený odznova. Postup prípravy bol rovnaký ako na začiatku. Natiahnutie osnovy, vytvorenie niťového kríža a vloženie kartónu. Čo sa týka postupu práce, najskôr bol prvý riadok poriadne zauzlený, boli utkané začiatkové línie v oblúkoch a následne bol tvar dotkávaný v rovine bez akéhokoľvek náznaku oblúku až po ďalšiu líniu. Toto riešenie bolo ideálne, síce to zabralo veľa nervov a času ale presvedčenie, že sa to podarí bolo silnejšie. Útkový rips síce umožňuje tkať v oblúkoch ale zjavne nie pod takým veľkým uhlom ako vyžadovali dané tvary. Takouto technikou dotkávania bol dotkaný celý kus. Po dotkaní bol postupne zauzlený, a výsledný tvar bol naozaj taký aký autorka potrebovala.

Obrázok 32: Detail 1.dielu

Obrázok 33: Detail 1.dielu

Obrázok 34: Detail 1.dielu

2.diel

Druhý kus predstavuje autorkinho ocina, ktorého obľúbená farba je taktiež modrá avšak trochu výraznejšia a tmavšia. Z hľadiska symboliky farieb, tmavomodrá predstavuje opatrnosť a rozvážnosť. Autorka túto osobu vníma ako zabezpečovateľa rodiny, ktorý v rodine zastáva taktiež dôležitú funkciu. Je taktiež veľmi kludný avšak občas “vybuchne” čo je znázornené občasnými malými smyčkami, ktoré boli vytvorené technikou obmotávaniu okolo ceruzky. Tento kus bol až na zopár smyčiek utkaný útkovým ripsom. Pri tomto diely si autorka začala pomaličky osvojovať techniku a práca, nadobudla správny smer. Rozmery tejto tkaniny boli 102cm x 72cm.

Obrázok 35: Detail 2.dielu

Obrázok 36: Detail 2.dielu

Obrázok37: Detail 2.dielu

3.diel

Oliver, tak sa volá autorkin starší brat, ktorý bol inšpiráciou pre tento diel. Ako je možné vidieť na obrázkoch, jeho obľúbená farba je žltá. Žltá farba je veľmi žiarivá a odvodzuje sa od Slnka, ktoré nám dodáva energiu, hravosť a tú správnu iskru do života. Žltá farba podporuje otvorenosť pre nové kontakty. Oliver je najstarší z detí a tak tento diel je v podaní smyčiek o trochu vyšší. Vzhľadom k tomu, že je najstarší z detí, je akýmsi vzorom pre dvoch mladších súrodencov. Čo sa týka použitia väzieb, Oliver je kaderník a tu autorku hneď napadlo použiť väzbu retiazkovú, ktorá vyzerá ako zapletený vrkoč. Princíp tejto techniky spočíval v obtáčaní útku okolo osnovy v 2 riadkoch. Najskôr zľava doprava a potom obtáčanie sprava doľava a tak sme sa dostali k vzniknutému retiazku. Aj keď je využitý len decentne vôbec to nevádi pretože taká je aj jeho práca so zákazníkmi decentná a uhladená. Rozmerovo je tento kus 99cm x 71 cm veľký.

Obrázok 38: detail 3.dielu

Obrázok 39: Detail 3.dielu

Obrázok 40: Detail 3.dielu

4.diel

Štvrtý diel sa nesie v duchu autorky. Farba červená vystihuje jej charakter. Červená farba častokrát vzbudzuje agresivitu ale len v prípade keď jej je veľa. Ak jej je použité minimálne množstvo vie robiť zázraky. Červená farba človeka zásobuje energiou pre tvorivú činnosť, dodáva silu presadiť sa a zotrvať. Autorka sa sama považuje za kreatívnu osobu, ktorá sa avšak stále hľadá a tak boli použité pri tejto práci všetky väzby. Diel obsahuje smyčky väčšie aj menšie čo znázorňuje rovnováhu, ktorá je pre kreatívnu osobu potrebná. Rozmery tejto tkaniny sú 96cm x 80cm.

Obrázok 41: Detail 4.dielu

Obrázok 42: detail 4.dielu

5.diel

Dostali sme sa k poslednému dielu skladačky. Posledný kus znázorňuje najmladšieho člena rodiny Alberta. Jeho obľúbená farba je zelená, ktorá je farbou vývoja, nádeje a rastu. Ľudia, ktorých obľúbená farba je zelená, majú často veľmi kladný vzťah k prírode. Brat autorky študuje poľnohospodársku školu a naozaj má k zvieratám a prírode veľmi blízky vzťah. V autorkiných myšlienkach je čierna ovca rodiny. Považuje ho za úplne odlišného, zatiaľ čo celá rodina miluje šport Albert je absolútne nešportový typ. Celá rodina dbá na svoj vzhľad (v zdravej miere), Albert absolútne nerieši či sa mu ľavá ponožka zhoduje s pravou farebne, nieto ešte veľkostne. Albert je považovaný za najbláznivejšieho člena rodiny a tak vyzerá aj výsledný vzhľad tkaného dielu. Utkaný kus má rozmery 90cm x 73cm a boli použité najmä viazané smyčky.

Obrázok 43: Detail 5.dielu

Obrázok 44: Detail 5.dielu

Obrázok 45: Detail 5.dielu

3.6 Dokončovacie práce

Po zhotovení všetkých dielov, bolo potrebné všetko začistiť a upraviť. Ako prvé sa tkanina obrátila na druhú stranu a všetky voľne trčiace útkové nite sa museli zauzlovať. Následne sa podstrihávali príliš dlhé osnovné nite. Ostatné osnovné nite sa nechali v dĺžke tak ako sa odstrihávali pri zauzlovaní. (Obr.46). Tieto voľne trčiace osnovné nite sa následne upravovali pri finálnej inštalácii. Na záver sa na spodnom okraji zauzlovali postupne 2 nite k sebe, čo plnilo už len funkciu estetickú.(Obr.47)

Obrázok 46: Voľné osnovné nite

Obrázok 47: Zauzlovanie

3.7 Inštalácia

Po dokončení všetkých úprav sa práca následne inštalovala. Všetky diely sa umiestnili k sebe s 10 centimetrovými odstupmi. (Obr.48) Výsledná veľkosť po nainštalovaní mierne presahuje 2 metre. Inštalácia sa môže meniť z hľadiska umiestnenia v priestore. Pri definitívnej inštalácii si autorka predstavuje jednotlivé kusy rôzne výškovo umiestnené. Pod kusy by sa vložili drevené dosky, ktoré by opisovali tvar daného kusu a mali by rôzne výšky. Jednotlivé výšky by podčiarkli znázornenie hierarchického postavenia v rodine. Finálny objekt plní funkciu bytového doplnku. Do vzniknutého vnútorného kruhu sa môže vložiť kvet alebo iná rastlina. Najlepšie miesto pre umiestnenie výsledného diela vidí autorka u seba v rodnom dome.

Obrázok 48: Inštalácia všetkých dielov

4. ZÁVER

Výsledná práca bola pre autorku určite jej najväčšou tkáčskou skúsenosťou. Z hľadiska veľkosti výslednej práce, sa môže hovoriť o mesiacoch strávených za tkacím rámom. Zo začiatku tejto práce bola vytvorená rešeršná časť, ktorá bližšie popisuje tému rodina z hľadiska psychológie, opisuje stručný postup ako na vytvorenie rodokmeňu a čo sa vďaka nemu môžeme dozvedieť. Nasledovala rešerš o letokruhoch, histórii tkania, typoch tapisérií a ich využitie. Posledné kapitoly rešeršnej časti sa zaoberajú vplyvom farieb na priestory, ich symboliku a pôsobenie na človeka. Taktiež bol stručne opísaný postup ako nasledovať pri zariaďovaní interiéru vzhľadom k bytovým doplnkom.

Cieľom tejto práce bolo vytvoriť 5 kusov tkaniny, ktoré po následnom spojení budú predstavovať celok. Zo začiatku sa autorke bohužiaľ vôbec nedarilo a trvalo takmer mesiac kým prišla na správnu techniku tkania. Zo začiatku bola použitá technika tkania v oblúkoch, ktorá sa nepotvrdila tak jasne ako sa zdala. Prvý kus sa rozpadol. Nasledovali ďalšie 3 pokusy, kým autorka prišla na to, akou technikou treba postupovať. Výslednou technikou bolo tkanie v oblúčikoch po určité línie, znázorňujúce letokruhy a následné dotkávanie v rovine. Vďaka tomuto dotkávaniu sa podarilo zachovať správne tvary jednotlivých kusov.

Jednotlivé kusy v sebe nesú autorkin pohľad a jej vnímanie každého člena rodiny. Jednotlivé kusy sa líšia z hľadiska hierarchického postavenia v rodine. Každý kus obsahuje obľúbenú farbu člena rodiny a určitú väzbu. Ako základná väzba pre všetky kusy bol útkový rips, nasledovala retiazková väzba a taktiež dve techniky tvorby smyčiek. Obtáčanie okolo paličky a smyčky viazané. Použitie väzieb sa líšilo práve spomínaným vnímaním autorky, ako danú osobu stvárniť.

Po utkaní jednotlivých kusov bola práca začistená a následne inštalovaná ako celok. Výsledný rozmer mierne presahuje 2 metre. Výsledkom práce je tkaná kompozícia, ktorá plní funkciu bytového doplnku.

5. POUŽITÉ ZDROJE

- [1] MATĚJČEK, Zdeněk. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha: Portál, 1994. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-85282-83-6.
- [2] HARTL, Pavel. HARTLOVÁ, Helena. Psychologický slovník. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
- [3] POTOČÁROVÁ, Mária. Rodina, mládež a jej postoje k sociálnym limitom. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenská technická univerzita, 2003. ISBN 80-227-194-04
- [4] OKRUHLICOVÁ, Anna, Viktoria ČEJKOVÁ a Ján GABURA. A sme rodina. Bratislava: Živena, 1990. Malá edícia Živeny. ISBN SBN 80-85177-11-0.
- [5] ŘIČAŘ, Kristoslav. Rodokmen: objevte tajemství vašeho rodu. V Praze: Malý princ, 2013. ISBN isbn978-80-87754-14-6.
- [6] Obrázok 1. [online] [2011] [cit. 2019 -07-04]. Dostupné z <https://www.tomasbiskup.cz/rodokmeny-kroniky/>
- [7] KYNCL, Josef. Letokruhy jako kalendář i záznamník: zajímavosti z dendrochronologie. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0198-6.
- [8] Obrázok 2. [online] [2018] [cit. 2019- 07-04]. Dostupné z <https://woodstonefinancial.com/what-is-a-ccrc/>
- [9] Obrázok 3. [online] [2019] [cit. 2019- 07-04]. Dostupné z http://www.douglashistory.co.uk/history/a_e_douglass.html#.XLOdcugzbIV
- [10] Obrázok 4. [online] [2017] [cit. 2019-07-04]. Dostupné z <https://www.livescience.com/57941-what-is-the-oldest-living-thing.html>
- [11] STAŇKOVÁ, Jitka a Ludvík BARAN. Tradiční textilní techniky. Praha: Grada, 2008. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-2035-7.
- [12] LUXOVÁ, Viera a Dagmar TUČNÁ. Československá tapiséria 1945-1975. Bratislava: Pallas, 1978.
- [13] KYBAL, Antonín. O textilnom výtvarnom prejave: Učebný text pre stredné odborné učilištia a stredné odborné školy... Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1984.
- [14] Obrázok 5: [online] [2010] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <http://beklina.blogspot.com/2010/05/this-gets-me-thinking.html?spref=pi>
- [15] PAŘILOVÁ, Hana. Typologie tkanin - textilní zbožíznalství. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. ISBN isbn978-80-7372-674-4.
- [16] Obrázok 7: [online] [2019] [cit. 2019-14-04].
Dostupné z <https://terrymoda.cz/blog/vazby-latek-112/>
- [17] Obrázok 8: [online] [2019] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://terrymoda.cz/blog/vazby-latek-112/>
- [18] Obrázok 9: [online] [2011] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://www.kvalitex.cz/odborne-rady/>

- [19] CHISLETT, Helen. Škola designu Kelly Hoppen: vytvořte si domov svých snů. Praha: Knižní klub, 2014. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-4506-5.
- [20] HRADECKÁ, Jana. Škola interiérového designu: pro všechny, koho zajímá dobré bydlení. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3559-7.
- [21] Obrázok 10. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://summeradams.com/bright-white-entry-coastal-glam-style/>
- [22] Obrázok 11. [online] [2017] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://rowespurlingpaint.company/2017/05/23/my-5-go-to-whites-for-walls-and-rooms-im-crushing-on/>
- [23] Obrázok 12. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://www.planete-deco.fr/2018/08/08/un-loft-par-white-interior-design/>
- [24] Obrázok 13. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <http://intrinsiclifedesign.com/11287-black-white-and-silver-living-room-ideas/>
- [25] Obrázok 14. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z https://www.instagram.com/p/BnfW1Y3nEJk/?utm_source=ig_share_sheet&igshid=1670jz7hqsjg
- [26] Obrázok 15. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://colouryourcasa.com/casa-decor-2018/>
- [27] Obrázok 16. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://roomadness.com/2018/01/30/80-awesome-mid-century-modern-design-ideas/80-awesome-mid-century-modern-design-ideas-51/#main>
- [28] Obrázok 17. [online] [2017] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://thecottagemarket.com/2015/03/50-shades-of-green-home-decor.html>
- [29] Obrázok 18. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://houseofturquoise.com/2018/02/southern-studio-interior-design.html>
- [30] Obrázok 19. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://www.eclectictrends.com/studiopepe-interior-design-cafezal-milan/>
- [31] Obrázok 20. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z https://www.instagram.com/lola_moonn/
- [32] Obrázok 21. [online] [2007] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z https://vintageindie.typepad.com/vintage_indie/2009/03/after-i-do-tips-on-making-the-most-of-your-newlywed-rental-1.html
- [33] Obrázok 22. [online] [2018] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <http://decoratifo.com/53-lovely-home-library-design-ideas/36/>
- [34] Obrázok 23. [online] [2019] [cit. 2019-14-04]. Dostupné z <https://www.cocokelley.com/2017/05/room-week-serene-seattle-condo/>
- [35] PROŠKOVÁ, Iva. Tkaní na rámu. Praha: Grada, 2010. Výtvarný kurz. ISBN 978-80-247-2274-0.

Obrázky 6,24 - 48: vlastné